

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an — — — — — 40 Lei.
Pe jumătate de an — — — — — 20 Lei.

Apare odată în săptămână:
DUMINECA.

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Arad, Strada EMINESCU Nr. 33.
Telefon pentru oraș și județ Nr. 266.

Nr. 3534/1924.

Comunicat.

Aducem la cunoștință Onoratei preoțimi, că în Monitorul oficial Nr. 205 din 19 Septembrie 1924 s'a promulgat legea privitoare la respectarea repaosului duminical în cea ce privește ținerea târgurilor de cereale și de vite în zilele de Dumineca.

Textul legii este următorul:

Art. I. Se interzice pentru întreg cuprinsul țării ținerea oboarelor săptămânale de vite și cereale în zilele de Duminecă.

Art. II. Se vor pedepsi cu amendă dela 200 la 5.000 lei sau cu închisoarea dela 5 zile până la 2 luni sau cu ambele pedepse toți acei cari vor contra veni dispozițiilor din prezenta lege, fie participând la aceste oboare în zilele de Duminecă, fie înlesnind ținerea lor în aceasta zi.

Art. III. Infracțiunile se vor constata de către inspectorii ministerului de industrie și comerț, de către organele de inspecții și control ale ministerului sănătății publice, muncii și ocrotirilor sociale, de către inspectorii ministerului de interne, de membrii și secretarii Camerilor de comerț și industrie, precum și de către toate organele administrative regionale, județene și comunale, prin dresare de procese verbale, cari vor face deplină dovadă în justiție până la înscriere în fals a constatărilor ce cuprind.

Amenda se pronunță cu aplicarea art. 28 din codul penal și se percepe în folosul Camerei de comerț și industrie din circumscripția unde se găsește oborul.

În caz de recidivă pedeapsa se va îndoi. Infracțiunile se vor judeca cu precădere în prima instanțe de judecătoria de ocol.

Art. IV. Orce dispozițiuni contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Legea, fie ea ori cât de bună, numai atunci va putea avea rezultatul intenționat și

dorit, dacă se aplică cu consciențiozitate, și având în vedere, că legea aceasta a fost solicitată mai ales de Biserică și pentru Biserică, îndatorăm Onorata preoțime să vegheze la stricta aplicare a legii arătând toate cazurile de călcare a ei.

Arad, la 19 Septembrie (2 Oct.) 1924.

Joan J. Papp m. p.
Episcop.

Nr. 3265/1924.

Comunicat.

Ministerul Sănătății și Ocrotirilor sociale, cu Nr. 14.171 din 4 Septembrie a. c. ne face cunoscut, că autorizările pentru colectările, ce se vor face prin condici, pantahuze și numai în scopul construirii, amenajerilor, reparațiilor de biserici sau așezăminte bisericesti se vor da cu începere dela 1 Septembrie 1924 de către Mitropolii și Episcopii fără să mai fie nevoie de un aviz al acestui Minister însă numai în condițiunile prevăzute în instrucțiunile, cari le publicăm aici precum urmează:

I. — În conformitate cu deciziunea ministerială No. 19.750 autorizarea condicelor-pantahuze pentru biserici, se vor da cu începere dela 1 Septembrie 1924, de către Mitropolii și Episcopii.

II. — Aceste autorizări se vor mărgini numai în scopul construirii, reparațiilor sau amenajărilor de biserici sau așezăminte strict bisericesti.

III. — Pe cât posibil aceste autorizări vor fi date numai pentru cuprinsul unui județ și numai în cazurile, bine apreciate de Mitropolii sau Episcopii, când e vorba de lucrări mai însemnate care cer fonduri mai mari, ele se vor extinde și în alte județe din cuprinsul eparhiei respective, în nici un caz însă în altă eparhie.

IV. — Termenul de colectare nu poate fi mai mare de un an, cu drept de prelungire pe încă un an.

V. — Mitropoliile și Episcopiile nu pot autoriza decât condici pantahuze cu chitanțe á souche având

prețul imprimat pe ele, — (Vezi modelul anexat) în nici un caz liste de subscripție, carnete cărămizi etc., acestea se vor autoriza de organele prevăzute de lege.

VI. — Condicele-pantahuze vor purta un număr de ordine dat de Mitropolia sau Episcopia care a eliberat autorizarea și totodată vor fi înscrise într'un registru special de control, în care se vor trece următoarele mențiuni:

1. Numărul de ordine dat condicii.
2. Numele parohiei sau comitetului care a obținut autorizarea de colectare, cu comuna și județul, unde sunt situate.
3. Numele și pronumele purtătorului condicii cu domiciliul și calitatea sa.
4. Teritoriul pentru care s'a dat autorizarea (comuna, județul sau județele în care se va face colectarea).
5. Scopul pentru care se face colectarea (construcțiune, reparațiune sau amenajare de biserică sau așezământ bisericesc).
6. Termenul pentru care s'a dat autorizarea sau ziua când expiră.

În caz de prelungire de termen condica va fi înscrisă din nou.

7. O rubrică specială va fi rezervată pentru înscrisura rezultatului bănesc după terminarea colectării.

VII. — Pe prima pagină a fiecărei condici se va înscrie în afară de mențiunile cerute la punctul VI și semnamentele pentru stabilirea identității purtătorului. Se va atașa și fotografia purtătorului vizată de autoritatea administrativă sau polițienească a localității unde acesta își are domiciliul.

VIII. — Mitropoliile și Episcopiile sunt obligate ca lunar să înainteze un tablou de toate autorizările eliberate în cursul lunii expirate. Tabloul va cuprinde aceleași mențiuni ca și la punctul VI. afară de rezultatul bănesc, care se va comunica ulterior direct Ministerului, după cum se arată la punctul X.

IX. — Purtătorii condiciilor sunt obligați ca înainte de a începe colectarea într'un județ sau comună, să se prezinte la autoritatea administrativă sau polițienească respectivă (în orașe prefecturilor de poliție sau polițiilor, în județe și șefilor posturilor de jandarmi respectivi).

Aceștia sunt îndatorați ca după ce stabilesc identitatea purtătorului condicii, să vizeze condica.

X. — Rezultatele bănești ale colectărilor făcute prin condicele de pantahuze se vor constata prin procese-verbale, încheiate de Prefectura județului, în care se află parohia sau comitetul autorizat a colecta de către protoereul județului ca delegat al Mitropoliei sau Episcopiei și delegatul Asistenței Sociale.

Procese-verbale vor cuprinde toate mențiunile cerute la punctul VI.

Un exemplar din aceste procese-verbale se va înainta Mitropoliei sau Episcopiei care a eliberat autorizarea spre a-l trece în rubrica respectivă din regi-

strul de control. Un al doilea exemplar se va înainta Ministerului Sănătății și Ocrotirilor Sociale, Direcția generală a asistenței sociale, iar un al treilea se va păstra în arhiva parohiei, sau comitetului autorizat.

XI. — Mitropoliile și Episcopiile vor observa și aprecia ca numărul condiciilor ce autoriză să nu fie prea mare și să întrecă puterea de colectare benevolă în scopurile urmărite.

Ministrul Sănătății și Ocrotirilor Sociale
(ss) N. N. SAVEANU.

No. 1.

Pentru.....
bisericeii din comună.....

Județul .....

Lei.....

No. 1.

Pentru.....
bisericeii din comună.....

Județul .....

Lei.....

Indatorăm oficiile și comitetele parohiale, să se conformeze întru toate instrucțiunilor de față pentru că cererile de colecte numai în condițiunile prevăzute în aceste instrucțiuni se pot încuviința.

Arad, din șed. cons. a Sen. bis. ținută în 12/25 Septembrie 1924.

Joan I. Papp m. p.
Episcop.

Iarăși concordatul.

Cu prilejul Adunării sale din urmă, Preoțimea din dieceza noastră și-a spus cuvântul în chestia Concordatului. Publicăm hotărârea după cum urmează:

„Preoțimea din dieceza Aradului, întrunită azi în 9 Septembrie n. 1924 la Arad în adunarea Generală a Secției Arad a Asociației „A. Șaguna“ a Clerului din Mitropolia ort. rom. a Ardealului, ia act cu adâncă mulțumire de moțiunea votată la 6 Aug. din partea Clerului și a credincioșilor ortodoxi întruniți în București și se identifică întru toate cu aceea moțiune.

În consecință noi, o parte din preoțimea Ardealului ortodox și românesc, noi cei din granița de Vest, cari am stat în bătaia de foc a prigonirilor catolicismului unguresc, pururea înbuibat, intolerant și agresiv-protestăm în po-triva mahinațiunilor papale, care ne amenință acum în forma eufemistă a Concordatului, după ce în veacurile trecute ne-a prigonit prin arma nedreptelor legi ungurești.

Cerem totodată Onoratului Guvern al Țării să publice proiectul de concordat, ca să-l cunoască opinia publică, și pentru că țara să se poată apăra în fața acestei primejdii nouă, ce ne amenință țara și neamul, prestigiului și suveranitatea națională.

Preoțimea ardeleană, care cu izbândă a înfruntat primejdii și agresiuni seculare dela papism prin unguri și dela unguri prin papism, pururea asociați în trecut, cum vor fi și în viitor în paguba neamului românesc; nu ne temem într'atâta Biserica strămoșească care își are făgăduința vecinicii, pe cât ne temem țara și neamul, a căror suveranitatea se micșorează în mod simțit chiar și numai prin tratativele pornite în jurul concordatului.

De aceea protestului nostru îi aducem chemarea adresată tuturor fruntașilor vieții noastre publice și mai ales căpeteniilor ierarhice, să pornească fără șovăire și cu riscul oricărei jertfe, înfruntea noastră pentru acțiunea de apărare contra concordatului, chemând și masele largi ale credincioșilor alături de ei și noi.

Țara românească trebuie să aibă atâta conștiință și demnitate politică și națională, ca din plenitudinea suveranității sale și din simțul său de drept să legifereze asupra situației minoritarilor catolici și să le creze un regim de cult prin lege de stat, în mod durabil și nu prin târgueli de concordat, cari au ieșit din uzul modern de stat, fiind azi bine numai pentru a ridica de nou prestigiul scăzut al papismului și de a ne umili Biserica Ortodoxă și Țara Românească“.

Discurs

rostit în parlament de dl. VASILE
GOLDIȘ, la proiectul învățământului
primar.

(Urmare.)

Nu poate să existe Statul acesta ca stat național român, dacă în acest nu va stăpâni libertatea și dreptatea și față de români și față de toți ceilalți, cari nu sunt români (Aplause). Pentru că libertatea este soarele, care fructifică civilizațiunea ce asigură Statelor și națiunilor dreptul la viață, iar dreptatea care constituie adevărul democrației, este unicul ciment, care încheagă neamurile, cimentează Statele și pregătește fericita împreună viațuire a omenirii. (Aplause prelungite pe băncile opoziției).

Sunt adânc convins de adevărul acestor credinți. Ele sunt rezultatul unor îndelungate cugetări, a pătrunderii în hainele istoriei și în legile inamuable ale societăților omoești, rezultatul chiar al experiențelor făcute.

D. Al. Vaida-Voevod: Vremuri trăite.

D. V. Goldiș: Vremuri trăite, cum spune foarte bine amicul meu, d. Vaida. Noi, care am trăit sub jugul unei opresiuni grozave, mai ales culturale, să ne ierțați, dar noi nu putem aproba ori sprijini opresiunea altora din partea noastră. Răsbunarea e departe de gândul nostru. Acest sentiment ar fi chiar o negațiune a geniului neamului românesc. Dar mai ales ar fi o mare greșală politică. Și trebuie s'o spun cu multă durere, că legea de față săvârșește această greșală politică.

Să mă crezi pe mine d-le ministru. Sufletul unui popor nu se câștigă prin aceea, că-l silești să-ți învețe limba. Noi am luptat în contra acestui sistem cu toată energia ființei noastre românești. Îți mărturisesc d-le ministru în toată sinceritatea: eu recitesc în proiectul dumnilale legea lui Apponyi. (Protestări pe băncile majorității, aplause pe băncile partidului național german) În contra acestei legi noi am făcut obstrucție în Parlamentul ungar Pot să vă aduc textul-

D. Dr. C. Angelescu, minisirul instrucțiunii: Il voi aduce eu.

D. V. Goldiș: Tocmai așa spunea Apponyi în motivele legii lui:

„Este în interesul naționalităților să învețe, din școală, limba țării, în care trăesc. În relațiunile cu autoritățile și cetățenii de altă limbă, singurul mijloc de înțelegere e limba Statului.“ Atunci noi i-am răspuns contelui Apponyi: dar nu te interesa dumneata de fericirea noastră, lasăne să fim fericiți așa cum știm noi. (Aplause din partea opoziției).

Pentru cuvintele acestea, mă huiduiau ungerii în Parlamentul din Budapesta, astăzi mă aplaudă ungerii și sașii în Parlamentul din București. Eu însă rămân rece și față de huiduieli și față de aplause, ci caut adevărul, cum îl simt în sufletul meu și îl spun pentru mărirea patriei mele și a neamului meu. Pentru binele patriei și al neamului., vă rog cu multa insistență, d-lor deputați, să ne desbărăm de atmosfera aceasta șovinistă, care în timpul din urmă a apucat să arunce nouri asupra sufletului nostru cinstit și blând din fire. Am auzit aci șoptindu-se, că situația noastră în Ardeal era alta decât cea a minorităților în România. Este adevărat. Noi eram poporul de baștină al țării, noi eram la noi acasă, câtă vreme mulți dintre minoritarii din România sunt coloniști. Teza însă nu se schimbă întru nimic prin această împrejurare. Coloniști, ori popor de baștină, nedreptatea tot nedreptate rămâne.

Să judecăm drept, d-lor. Pentru ce vă temeți d-voastre de minorități? Ce iredentă ar putea să facă aici spre pildă, nemții? (Aplause din partea opoziției).

Iredentism va să zică lucrarea unei națiuni pentru descompunerea țării în care trăește, în scopul de a se uni cu Statul conaționalilor săi. Cum ar putea

nemții de aici să se unească cu Germania? ce trebui să treacă, d-lor, peste Iugo-Slavia, peste Ungaria peste Ceho-Slovacia. Evident, o iredentă nemțească este o nerozie.

D. Dr. C. Angelescu, ministrul instrucțiunii: Dar nici nu vobim de aceasta.

D. V. Goldiș: Dar credeți oare d-voastră într-o iredentă săcuească? Iarăși imposibil. Săcuii n'au nici o legătură geografică cu Ungaria. Ei trăiesc tocmai în centrul oceanului românesc, sunt o mică insulă, macinată neincetat de valurile acelu ocean și ori câtă silință ne-am da să-i păstrăm ca popor distinct, odată și odată are să dispară în marea românească. Celelalte națiuni cari trăesc printre noi, sunt mici fărâșături, fără nici o importanță din punctul de vedere național. Dacă, deci, în țara noastră, nu poate fi vorba de nici o iredentă, atunci problema se reduce la întrebarea: cum putem să câștigăm mai ușor sufletul minoritarilor noștrii? Răspunsul simplu și precis: prin dreptatea și prin bunătate. Chear și românii vor fi supărați pe Statul lor propriu, dacă vor fi tratați cu nedreptate, cu hrăpeală, cu injurii, cu brutalitate și fără de lege. E lucru firesc, ca minoritarii să se dorească în altă țară dacă aici vor fi tratați în asemenea fel. Când însă națiunea română va fi bogată, cultă, civilizată, guvernată cu dreptate și pe temeiul adevăratei democrații și când binefacerea unei asemenea guvernări se se vor rezerva și asupra minorităților naționale, atunci eu unul sunt sigur, aceste minorități vor fi gata să aducă în vremile de restriște toate jertfele, pentru ca să nu fie deslipite de acest Stat drept și civilizat. Trebuie numai să avem înțelepciunea de a crea acest Stat național român și trebuie să avem răbdare ca să așteptăm roadele lui: rezultatul nu poate fi îndoelnic. (Aplause pe băncile opoziției).

Toate dușmăniile și urile acestor naționalități se vor topi dinaintea libertății și dreptății românești, cum se topește ceara de razele soarelui. Atunci de ce s-ai șicanăm cu asemenea lucruri mici, cu călcări pe bătăături? Lasăi, d-le ministru, să învețe copilașii lor în grădinile lor de copii, în limba micii lor,

D. Dr. G. Angelescu, ministrul instrucțiunii: Nu este așa legea.

D. V. Goldiș: D-le ministru, în art. 7 se spune: „Învățământul primar în școlile Statului se predă în limba română”, iar art. 1 glăsuiește astfel: „Învățământul primar formează primul grad al învățământului. El cuprinde 1) Școala de copii mici. 2) Școala primară. 3) Școlile și cursurile de adulți. 4) Școlile pentru copii anormali”. Dacă deci învățământul primar se predă în limba română și dacă școala de copii mici face parte din învățământul primar, atunci după textele citate e mai presus de orice îndoială, că în școlile de copii mici, limba de predare va fi limba română.

D. Dr. G. Angelescu, ministrul instrucțiunii: D-le Goldiș, nu a fost și nu este în intențiunea noastră, ca'n

grădinile de copii să se învețe în limba românească. Acest articol se referă numai la învățământul primar de șapte ani. Dacă este vre-o greșală în text se va modifica.

D. V. Goldiș: Vă rog, corectați acest lucru, fiindcă textele sunt absolut contrarii interpretării d-voastre. Puteți să aveți d-voastre această părere, dar, vor veni alții după d-voastră și aceia vor interpreta poate legea pe temeiul literar al textelor. Legea trebuie să fie clară și precisă, este inadmisibil, ca ea să dea loc la felurile interpretării. În orice caz iau la cunoștință bucuroasă, această declarațiune a d-voastră.

(Va urma).

Sfințirea

capelei dela liceul de fete „Carmen Sylva” din Timișoara.

— *Distingerea cu brâu roșu a părintelui catihet Ioan Imbroane.* —

Duminică după „Inălțarea sf. Cruci” pe o vreme admirabilă de toamnă s'a sfințit cu multă pietate și s'a închinat lui Dumnezeu, capela dela liceul de fete „Carmen Sylva din Timișoara”. Această capelă a răsărit ca prin farmec într'una din încăperile liceului, și este rezultatul vredniciei profesorului nostru de religie dela acest liceu, Ioan Imbroane. Părintele Imbroane a inițiat prin elevele sale în câțiva ani, colecte pentru strângerea sumei necesare la înfăptuirea acestui lucru sublim și plăcut lui Dumnezeu și oamenilor. Colecta a dat rezultat neașteptat de frumos, așa că azi liceul are o capelă draguță și de toată frumusețea.

Sculptura iconostasului este pregătită de vestitul sculptor bănățean Busuioc, care însuflețit de frumoasa idee a păr. Imbroane, a primit lucrările de sculptură cu bucurie nespusă și le-a făcut pe un preț cât se poate de modest.

Tot așa și la facerea picturei păr. Imbroane a avut buna inspirația de-a apela la vestitul pictor din București, Leo Biju care și el încântat de planul nobil că la licee să se aranjeze capele, — cel mai puternic mijloc de educație — a provăzut capela cu o pictură fermecătoare pentru care abea și-a computat spesele efective.

Notăm aici că d. d. Busuioc și Biju, sunt angajați cu facerea iconostasului la biserica din Mărășești.

Actul sfințirii a fost efectuit de părintele asesor referent Dr. Gh. Ciuhandu, în calitate de mandatar episcopesc, asistat de protopopii Dr. Ștefan Cioroian, Dr. P. Țiucra și preoții N.

Bizerea și I. Imbroane. Capela a primit hramul sf. fecioare Maria. Actului sfințirii i s'a dat un aspect sărbătoresc, căci a fost de față foarte mult publică atât din orași cât și din provincie.

La finea sf. liturgii pâr. Dr. Ciuhandu a ținut o cuvântare profund despre însemnătatea sfintelor altare. Apoi a lăudat activitatea vrednicului catihet Imbroane, care cu sirguința unei albine, a adunat zi de zi, ban cu ban, ca să facă aici în liceu, loc de închinare pentru fetele române. Citește apoi actul P. Salea părintelui Episcop Ioan, care apreciind vredniciile părintelui Imbroane îl distinge cu brâu roșu.

La citirea actului de distingere, publicul manifestează călduros pentru părintele Imbroane, fapt care dovedește că dânsul se bucură de multă stimă și iubire în Timișoara.

A vorbit apoi emoționat părintele Imbroane mulțumind P. S. Salea părintelui Episcop pentru înalta atențiune spunând că aceasta îi va servi stimulent ca în viitor să-și pună toată râvna și dragostea inimei în slujba frumoasă la care este angajat. — Mai amintim fapta creștinească a dnei Fodor soția directorului dela acest liceu, care a dăruit pt. sfântul altar două sfeșnice frumoase.

Laudă i-se cuvine vrednicului preot Imbroane pt. inițiativa și munca sa de-a avea capelă în liceu și dorim ca să fie imitat și urmat și de alți profesori de religie.

Patriarhul Damian.

„...Patriarhul Sfintei cetăți a Ierusalimului, Patriarhul întregii Palestine, al Sf. Mormânt, al Arabiei și al părților de dincolo de Iordan, al Canei Galileei, al Sfântului Sion...” etc. etc.

Prea Fericirea Sa s'a urcat pe tronul patriarhal la 15 August 1897. Așa dar, a împlinit douăzeci și șapte de ani de când stă în fruntea celei mai vechi episcopii din lume, episcopia Sf. Iacov.

În vestirea jubilară care s'a făcut acum doi ani, citim următoarele: „Acești 25 de ani de muncă, pe tronul cel mai glorios, dar în acelaș timp și cel mai spinos, însemnează o operă remarcabilă, un eveniment rar și un adevărat dar al Creatorului. În decursul acestei perioade de timp, drebaturile asupra locurilor sfinte au fost apărute cu bărbăție, sfintele altare păstrate neatrinse, alte monumente Istorice au fost restaurate, numeroase mănăstiri ridicate iar din vechi ruine, noi lăcașuri de închinare adăogate la cele de demult... în acelaș timp, turma duhovnicească s'a bucurat de toată grija Păstorului, care o purta și o ținea, cu mână fermă, pe calea propășirii duhovnicești și morale a sfintei ortodoxii...”

Alte vesti și alte informații mai bogate despre capul creștinătății din Țara sfântă și despre treburile sale, vremelnice și veșnice ne-au lipsit multă vreme. De-abia anul acesta am primit un manifest de peste ocean, de unde am înțeles că Patriarhia din Ierusalim se află, trecător, într'o strâmtorată stare materială. An Emergency involving the Holy Sepulchre and other Sacred Places in the Holy Land — ne desvăluște greutățile și tribulațiile Patriarhului, acum după război, și îndeamnă călduros lumea americană — atât de mult legată, prin evangelismul ei, de numele și de locurile sacre să se ridice în favoarea urmașului Sf. Iacov și s-ă deslege de necazurile lui financiare.

Aud, însă că manifestul american — din Mai 1923 — n'a produs până azi efectul așteptat și că problema pe care voia s'o rezolve a rămas nerezolvată.

În zilele din urmă și pe neașteptate, am primit vestea că niște soli ai prea fericitului patriarh vor vizita Curtea noastră regală și pe mitropolitul primat. Solii s'au arătat — un mitropolit și un demnitar civil patriarhal — și au fost întâmpinați și sărbătoriți cu toată cinstea cuvenită marelui patriarh, stăpânul lor.

Dar printr'o fericită împrejurare (pentru noi complot fericită, pentru sanctitatea sa, patriarhul, mai puțin fericită, căci era o călătorie de convalescență) ilustrul urmaș al Sf. Iacov a venit, pe mare, până la Constanța noastră.

Prilejul era unic. Sanctitatea sa a fost rugată să nu uite că țările române și poporul românesc, printr'o tradiție de mai multe ori seculară, au primit și au îmbrățișat pe toți patriarhii orientului ortodox.

Într'adevăr, în secolul al 16, în Muntenia și în Moldova au venit cu toiagul pribegiei sau al păstoriei efective — zece patriarhi ai Țarigradului.

În secolul al 17-lea au venit cinci patriarhi, iar în secolul al 18-lea iarăși cinci. Toți aceștia erau patriarhi ai Țarigradului. Dar pe lângă ei, veneau, bine înțeles, adeseaori, și ceilalți patriarhi: ai Ierusalimului, ai Alexandriei, ai Antihiei, precum și foarte mulți mitropoliți din patriarhiile acestora. La moartea Domnului Moldovei, Constantin Cantemir, tatăl lui Dimitrie Cantemir, întâmplată la 27 Martie 1693, erau de față și au luat parte la înmormântare trei patriarhi: Iacov al Țarigradului, Gherasim al Alexandriei și Dosithei al Ierusalimului.

Acest din urmă, patriarhul Dosithei al Ierusalimului — un mare cărturar și un viteaz ostaș al ortodoxiei — era de față, în București, și a luat parte la sfințirea lui Atanase mitropolitul Ardealului, în anii 1698.

Și iată că, în mijlocul acestor amintiri istorice, rechemate sau căutate în cărți, clopotul mitropoliei pornește alaltieri seară 24 Septemvrie, să se zguduie sărbătorește și să ne vestească: A sosit Patriarhul!

Am urcat și eu la mitropolie, printre mulți alții, cari nu prea înțelegeau despre ce este vorba, și m'am strecurat în dosul celor ce formau rândurile de onoare.

Nu sunt, de felul meu, mare iubitor de pompe pământești, nici chiar atunci când se desfășoară sub cupolele sacre. Stăteam și mă lăsam din nou târît în suvoale atât în line, atât de scumpe, atât de nostalgice ale vremilor de altădată, ale vechilor procesiuni cu patriahi mosafiri, ale vieți bisericesti despre care ne vorbesc pisaniile și hrisoavele... Știu eu dacă împrejurările de față mai pot să stea alături cu cele de odinioară?... Pentru mine unul, prezentul vecinic mai prejos decât trecutul...

Lumea se mișcă, cântarea axionului răzbate în sfântul locaș, Patriarhul se ivesc...

Dintr'odată nesiguranțele se risipesc. Un moșneag, plin de cuviință și de modestie se arat încadrat între căpeteniile noastre bisericesti. E încărcat de ani și de venerabil omăt. Poartă barba întregă, neinsultată de foarfeca profană, e călugăr din cad până în picioare și corespunde întocmai icoanei din mintea noastră: Patriarhul Sfântului Mormânt.

E sobru în mișcări; binecuvântează cu încetinelă celor vre-o optzeci de ani pe cari îi are și când ridică brațele are aerul unui strămoș dornic să-și strângă la sân ceata nepoților și a strănepoților.

S'a sfârșit ectenia, s'a sfârșit polihronul. Patriarhul se închină înaintea Iconostasului și pătrunde apoi în Sf. Altar. Dă jos potcapetul și vâlul camilaucei și se apleacă până la pământ înaintea Sf. Prastol. Părul este rar și alb. Mișcărilor sunt adânc cucernice și impresionate. Se închină așa cum lumea bisericască de azi a cam uitat să se închine. Sărută Sf-ta Evanghelie, Sf-ta Cruce. Sf-ta Masă, într'un chip infim, personal neuitat, revelatoriu!...

Am căzut în genunchi înaintea lui și i-am cerut binecuvântarea.

G. Galaction.

Să nu îndușmănim?

Di N. Iorga, stigmatizând cu o legitimă indignare procedeul unor reprezentanți din Ardeal ai unor anumite ziare, din Capitală, cari plasează acolo știri eronate și răuvoitoare despre minorități, scoate pateticul strigăt: Să nu îndușmănim!

Nu numai din punctul de vedere uman și sentimental nu este frumos se îndușmănim neamurile din cuprinsul Ardealului, dar mai cu seamă din punctul de vedere politic — al unei civilizate și utile politici — trebuiesc reprobate și împiedecate tentativele și actele de învrăjpire între elementele, ce în interesul Satului și al țării și chiar în propriul lor interese, trebuie se trăiască în armonie și în colaborare de muncă și eforturi.

Fiindcă metoda cea mai promptă și expeditivă, la îndemână celui din urmă nechemat iritat de interese nesatisfăcute ori susceptibilități personale este infor-

marea eronată și răuvoitoare despre atitudinea minorităților prin mijlocirea ziarelor din Capitală, se impune din partea acestor ziare un control mai scrupulos și mai sever atât în ce privește recrutarea reprezentanților lor de aci cât și în privința materialului ce li-l servesc.

Dar problema aceasta are o latură mai profundă și mai generală, în cadrul căreia, faptele, care cu drept cuvânt au indignat pe dl N. Iorga constituiesc un integrant incident, prea des repetat și suficient de caracteristic Să nu îndușmănim!

Profeticul indem al dlui N. Iorga nu se referă numai la modeștii reporteri și cari ca un simplu exercițiu birocratic poate fi limitat numai la acei Români cari au putut aluneca pe calea greșită a învrăjbirii: îndemnul patetic, al dlui N. Iorga de înalta civilizație și superioara politică — peste frumusețea-i morală — se adresează tutulor elementelor din această țară — fără deosebire de rasă și confesiune — care, cu știre sau fără știre păcătuiesc prin acte de învrăjpire, iar cei cari păcătuiesc mai grav sunt unele elemente pripite și altele brutal interesante din mijlocul minorităților.

Sunt în Ardeal ziare minoritare cari voluntar denaturează adevărul, colamniază România nu numai în prezentul ei ci până și în sanctuarul sacru al trecutului insultând glorioasele noastre figuri istorice, care denunță străinității monstruoșității inexistente și ne amenință obraznic cu sancțiunile și represiunile Ligei Națiunilor.

Insuși personalitatea de savant și opera istorică a dlui N. Iorga a fost atacată în chip ignobil de acești campioni ai îndușmănirii neamurilor din cuprinsul Ardealului.

Acestor campioni ai vrăjbirii când sunt niște simpli rătăciți, păstrând în ei un fond de cinste morală și bună credință, le recomandăm înțeleptul indemn al dlui N. Iorga.

Cu cari cei cu bună știință — și după instrucțiile și proporțional cu salariile primite din Budapesta, activează zilnic la îndușmănire, cu aceștia trebuie procedat cu totul altfel.

INFORMAȚIUNI.

Personale. Prea sfinția Sa Domnul Episcop Ioan I. Papp a plecat Luni în 6 Oct. la Sibiu, unde va participa la ședințele fundațiunii Gojdu, la ședințele Conzistoriului mitropolitan și la congresul național bisericesc.

Aviz. Apropiindu-se sfârșitul anului, dnii preoți conducători de oficii, sunt poștiți a administra la cassa Veneratului Conzistor diferitele contribuiri diecezane cu cari datorează comunele bisericesti.

Rectificare. Raportul nostru din Nr. 39 al acestui organ, despre sărbările din Nădab, îl rectificăm că, la aceste serbări n'a participat pâr. protopop Georgea.

Ordin circular. Indatorăm preoțimea noastră din eparhie, ca fără amânare să-și achite impozitele către Stat și comună până cu finea anului curent, ca să nu fie espuși să li se oprească plățirea retribuțiilor preoțești.

Arad, 27 Sept. (10 Oct. 1924).

Consistorul ort. rom.

O catedrală în Bulgaria. Duminecă s'a făcut la Sofia sfințirea celei mai mari catedrale din Peninsula Balcanică, cunoscută sub numele de biserică-monument Sf. Alexandru Nevsky. Catedrala este construită în amintirea eliberării popoului bulgar de sub jugul turcesc de către oștile imperatorului Alexandru al II-lea și a regelui Carol I. Biserica are trei altare și de jur împrejur galerii vaste, ear în subsol 99 morminte, pregătite ca un fel de panteon pentru cei mai de seamă oameni ai țării. Pictura din întregul interior al bisericii este executată de pictori ruși și bulgari. Clopotnița este provăzută cu 12 clopote; cel mai mare are 120.000 kgr. greutate. În vasta biserică-monument încap 6000 înși. Măreața biserică este semnul văzut și etern al recunoștinții poporului eliberat către eliberatorii săi.

AVIZ. Cu onoare aduc la cunoștință onoratului public și autorităților bisericești, că în Arad, str. Dorobanților Nr. 41 (școala confesională), am deschis un *birou tehnic de arhitectură*; *construiesc orice planuri de casă, școli și biserici* împreună cu devizele (preliminare) lor, mai departe execut colajonări de toffelul de lucrări de zidiri, și întreprind toffelul de lucrări tehnice, clădiri etc.

Cu stimă:

Teodor Cioban,
arhitect.

CONCURSE.

Pentru întregirea postului de preot din parohia de cl. II-a **Checheș**, tractul Belinț, se excrie concurs cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Usufructul unei sesiuni parohiale de 32 jurgăre parte arător, parte fânaș.
2. Birul parohial: 15 litri bucate, parte grâu parte cucuruz.
3. Stolele legale.
4. Intregirea de dotație dela stat și
5. Folosirea casei parohiale, constătătoare din 3

camere, bucătărie, cămară etc. și supraedificate, cu intravilan.

Intrucât nu se vor prezenta concurenți cu cvalificație de cl. II., se admit și de cei cu cvalificație de cl. III-a.

Alesul e obligat să catihizeze la școală confesională din loc fără altă remunerațiune și a plăți dările după sesiune și după locuință și intravilan.

Doritorii de a ocupa acest post au să adreseze petițiile concursuale, instruate în regulă, Comitetului parohial, pe calea oficiului protopresbiteral ortodox român din Belinț, județul Timiș-Torontal. și sunt poftiți a se prezenta într'o Duminică, ori într'o sârbătoare, în sf. biserică din Checheș spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic, eventual în slujbe și în oratorie.

Nainte de a se prezenta în parohie, au să se prezenteze protop. tractual spre a-și dovedi, că au cvalificația prescrisă, și întru cât sunt din altă dieceză trebuie să se prezenteze P. S. D. Episcop diecezan Ioan I. Papp, spre a cere binecuvântare, ca să poată concura la aceasta parohie.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Cherasim Sârbu*, protopb.

—□—

1—3

Conform rezoluției Ven. Consistor diecezan ort. rom. din Arad, de sub Nr. 3299/1924, pentru îndeplinirea parohiei a II-a din **Galșa** (tractul Șiria) — devenită vacantă în urma abzicerii pâr. Aurel Pârveu — se publică concurs cu termen de **30 de zile**, dela întâia publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. Una sesiune parohială, în estenziune de 27 iughere cadastrale pământ, din care 22 iughere arător și 5 iughere fânaș.
2. Stolele legale.
3. Birul îl formează interesele fondului de bir, a cărui completare e în curgere.
4. Iutregirea dotației dela Stat, pe care comună bisericească nu o garantează.
5. De locuință se va îngriji alesul, nefii casa parohială.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohiei, a catehiza elevii dela școalele, ce i-se vor designn de către vuperioritatea bisericească și a predica regulat în sf. biserică.

Parohia fiind de cl. I., dela reflectanți se eere calificație în conformitate cu concluzul N-r 84 al Sinodului eparhiat din 1910.

Reflectanții se pot prezenta în parohie numai cu stricta observare a §. 33 din Reg. pentru parohii, iar întrucât sunt din alte dieceze, trebuie să ceară în persoană binecuvântarea P. S. S' Pâr. Episcop diecezan. Reflectanții sunt poftiți, ca în termenul concursal, într'o Duminică ori Sârbătoare, să se prezinte în sf. biserică din Galșa, spre a-și dovedi dexteritatea în cântare, oratorie și eventual în săvârșirea serviciului divin. Petițiile adresate Comitetului par. ort. rom. din

Galșa, se vor nainta P. O. Oficiu ppsc. din Șiria, județul Arad, în termenul concursual.

Galșa. 25 Aug. (7 Sept.) 1924.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu: *Mihai Lucuța*, ppop. rom. ort.

—□—

2—3

În conformitate cu concluzul Venerabilului diecezan de sub N-r 1361/1924 să escre concurs pentru îndeplinirea definitivă a parohiei **Răchita**, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele parohiei sunt:

1. Una senie completă;
2. Stolele uzuete. Din acestea toate compete jumătate văduvei preutese Verșavia Jucu, până la 4/17 Aprilie, 1925.

3. Întregirea dela stat.

Alesul este obligat a catihira elevii dela școalele primare din comună fără altă romunerație din partea parohiei și va suporta dările publice în proporția venitului.

4. De locuidță se va pa locuința văad. învățătoare Domnica Secoșan cu tot cu întravilan și în ștarea actuală.

5. Alesul preot nu poate protesta în caz, când se va reinființa parohia a doua.

Parohia este de cl. I. (primă). Dela reflectanții se cere deci a avea calificație de cl. primă.

Doritorii de a reflecta la acest poet sunt poftiți; ca recurese adresate comitetului parohial din Rechita (jud. C.-Severin) ajustate cu documentele recerute să le aștearnă Pr. On. Oficiu protopresbiterial din Belinț (jud. Timiș) în termenul concursual, având sub durata acesteia pe lângă respectarea stictă a dispozițiilor cuprinsă în § 33 din Reg. pentru parohii și numai după prealabila incuviințare a Pr. On. Domn Protopop tractual a se prezenta în sf. biserică din loc și vro' Duminică ori sârbătoare pre a-șr` arăta dexteritatea în cele cele situale și eventual oratorie.

Cei din altă dieceză au să dedească, că poșed binecuvântarea Prea Sfinției Sale D-lui Episcop diecezan spre a putea, recurge.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu *Gherasim Sârbu* protopresbiterul tractual.

—□—

2 --3

Conform rezoluțiunii Venerabilului Consistor diecezan Nr. 1875/1924, pentru îndeplinirea parohiei vacantă **Pojoga**, protopresbiteratul Lipovei, prin aceasta se publică concurs *de nou* cu termen de **30 zile**, dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele acestei parohii sunt:

1. Un întravilan parohial fără casă.
2. Una sesiune parohială, constătătoare din circa 20 jughere catastrale pământ, notificându-se că întregirea ei la 32 jughere s'a cerut la comitetul Agrar.
3. Stolele legale.
4. Birul legal.
5. Întregirea dela stat.

Alesul e obligat a suporta toate dările publice după venitul parohial și să catehizeze la școala din loc apoi a predica regulat în sfânta biserică.

Parohia e de clasa III., deci reflectanții au să dedească că poșed asemenea calificațiune, iar re-

cursurile ajustate cu documentele recerute în original precum și cu atestat despre serviciul prestat până aci și adresate Comitetului parohial ort. român din Pojoga să le subștearnă P. On. oficiu protopopesc ort. român din Lipova, îndatorați fiind a se prezenta în sfânta biserică din Pojoga în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai cu observarea strictă a celor dispuse prin § 33. din Regulamentul pentru parohii, dovedind prealabil brotopresbiterului tractual cu poșed calificațiunea prescrisă. Cei din altă dieceză, vor dovedi, că au înalta incuviințare a P. S. Sale Domnului Episcop diecezan de a putea reflecta la aceea parohie.

Pojoga, din ședința Comitetului parohial ort. român, ținută la 7/20 Mai 1924.

În conțelegere cu: *Fabriciu Manuila*, protopresbiter tractual.

—□—

2—3

Concurs repetit.

În conformitate cu ordinul Venerabilului Consistor Nr. 2369/1924, pentru îndeplinirea parohiilor I-a și a II-a din **Toracul-mic** (Mali-Torak, jud. Torontal; Reg. Sârbo-Croato-Sloven) se publică concurs cu termen de alegere de **45 de zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala”.

Venitele fiecărei parohii sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jug. cadastrale, pământ arător.
2. 75 dinari, până la regularea definitivă a birului.
3. Stolele legale.
4. Eventuala întregire a dotațiunii dela stat, pe care parohia nu o garantează.

Case parohiale nu sunt. Preoții aleși vor suporta toate dările publice după beneficiul lor din parohie și vor fi deobligați să catehizeze la școlile primare din comună, unde vor fi designați de cătră autoritățile competente.

Ambele parohii sunt de clasa I, — *dar se admit și recurenți cu calificațiune preotească de clasa II-a*. Recursele ajustate regulamentar și eventual cu atestat de serviciu, se vor adresa cătră comitetul parohial din Toracul-mic și se vor înainta Oficiului parohial din Sarcia (Sarcă, Reg. S. H. S.); iar reflectanții pe lângă observarea strictă a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Toracul-mic spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie. Concu-renții din alte dieceze vor avea să producă act de legitimare dela Prea Sf. Sa dl Episcop al Aradului, că pot recurge.

Toracul-mic, din ședința comitetului parohial ort. român ținută în 7/20 August 1924.

Teodor Muntean m. p.
președinte

Vichentie Baloș m. p.
notar

În conțelegere cu:

Gherasim Andru m. p.
administrator.

6—6

Redactor responsabil: **SIMION STANA** asesor consistorial
Censurat: **Prefectura Județului.**